

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

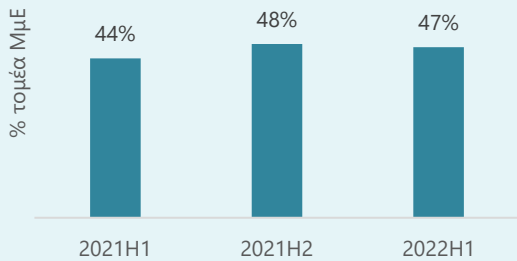
RECOVERY & RESILIENCE FACILITY

Οι ΜμΕ στο Ταμείο Ανάκαμψης

Α' Εξάμηνο 2022

Δια πυρός και σιδήρου, οι ΜμΕ παραμένουν αποφασισμένες να προχωρήσουν στον αναπτυξιακό δρόμο του Ταμείου Ανάκαμψης

Κινητοποίηση τομέα ΜμΕ^[1]

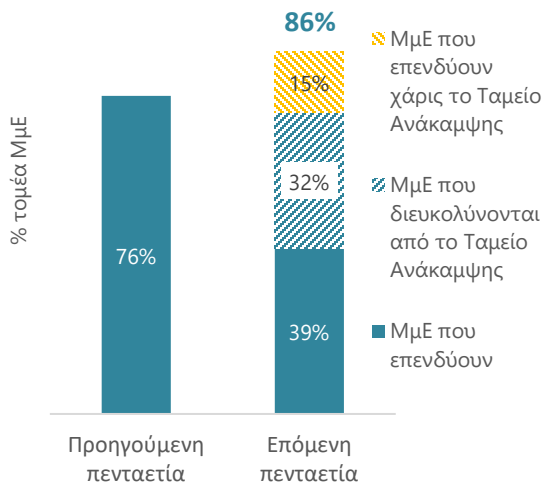

[1] Ως κινητοποίηση ορίζουμε την διάθεση των ΜμΕ να συμμετέχουν σε δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης.
* Τα μεγέθη των επιχειρήσεων διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 – 0,5), Μικρές (0,5-2,5) και Μεσαίες (2,5 – 10).

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Πάρα την αυξημένη αβεβαιότητα εν μέσω πληθωριστικών πιέσεων και αυξημένου ενεργειακού κόστους (αύξηση χονδρικής τιμής ηλεκτρισμού κατά 260% το τελευταίο 12μηνο), το ενδιαφέρον των ΜμΕ για συμμετοχή σε δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης διατηρείται υγιές, καλύπτοντας σχεδόν ½ του τομέα. Το ποσοστό αυτό εμφανίζει σχετική σταθερότητα έναντι του προηγούμενου εξαμήνου, αντικατοπτρίζοντας την αύξηση των μεσαίων επιχειρήσεων που προτίθενται να χρησιμοποιήσουν το Ταμείο Ανάκαμψης (+4% σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο), η οποία αντισταθμίζει την μείωση στην κινητοποίηση των πολύ μικρών επιχειρήσεων (-9% σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο), οι οποίες έχουν λιγότερες άμυνες απέναντι στις πρόσφατες προκλήσεις.

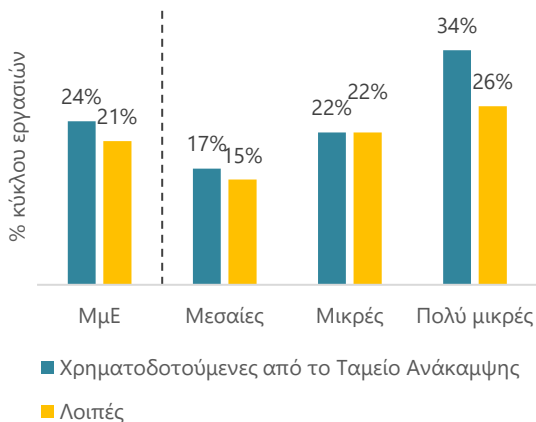
ΜμΕ με σχέδια επενδύσεων

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Οι δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης βοηθούν, μέσα σε ένα αχαρτογράφητο περιβάλλον, να διαμορφωθεί ένα ιδιαίτερα υψηλό επενδυτικό ενδιαφέρον. Ειδικότερα, βάσει της έρευνας της ΕΤΕ, οι επιχειρήσεις που σκοπεύουν να προχωρήσουν σε έστω μια επένδυση την ερχόμενη πενταετία αντιστοιχούν στο 86% του τομέα ΜμΕ (ποσοστό κατά 10% υψηλότερο συγκριτικά με τις ΜμΕ που προχώρησαν σε επενδύσεις την προηγούμενη πενταετία). Η κρισιμότητα του Ταμείου αναδεικνύεται από το γεγονός ότι περίπου το 1/5 των επιχειρήσεων που σκοπεύουν να επενδύσουν (15% του τομέα) έλαβαν αυτή την απόφαση ακριβώς επειδή οι πόροι του Ταμείου καθιστούν τις επενδύσεις αυτές εφικτές, ενώ ένα επιπλέον 32% του τομέα διευκολύνεται από το ενδεχόμενο να ενταχθεί στις δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης (ενώ θα επεδίωκε να επενδύσει και χωρίς την ύπαρξή του).

Σχετικό μέγεθος επενδύσεων

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

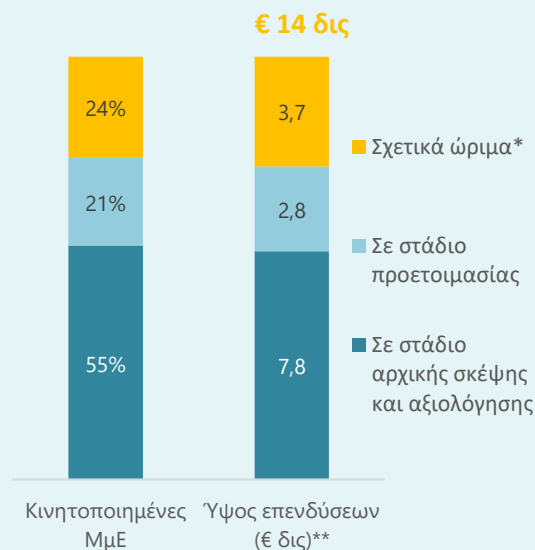
Πέραν από το ποσοστό του τομέα που κινητοποιούν, οι δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης διευκολύνουν τον σχεδιασμό συγκριτικά μεγαλύτερων επενδύσεων. Έτσι οι ΜμΕ που δηλώνουν πως οι επενδύσεις τους θα συνδυαστούν με δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης, σχεδιάζουν κατά μ.ο. 3% υψηλότερες επενδύσεις (ως ποσοστό του κύκλου εργασιών τους).

Εξετάζοντας τα σχετικά μεγέθη επενδύσεων ανά μέγεθος επιχειρήσεων, οι πολύ μικρές επιχειρήσεις ωφελούνται ιδιαίτερα καθώς μέσω των δράσεων του Ταμείου σχεδιάζουν να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις κατά μ.ο. 8% μεγαλύτερες από τις επενδύσεις που δεν θα ενταχθούν σε δράσεις του Ταμείου (έναντι 2% για τις μεσαίες και καμία διαφορά για τις μικρές επιχειρήσεις).

Εστιάζοντας στα επενδυτικά σχέδια των ΜμΕ, το ¼ των επιχειρήσεων που σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν το Ταμείο Ανάκαμψης δηλώνει πως έχει πλέον ώριμα επενδυτικά πλάνα (από 1% το προηγούμενο εξάμηνο), εκτιμώμενης αξίας €3,7 δις. Όσον αφορά τα υπόλοιπα σχέδια (με τις συνολικές επενδύσεις να εκτιμάται ότι θα μπορούσαν δυνητικά να προσεγγίσουν τα €14 δις), το 1/5 του τομέα βρίσκεται σε στάδιο κατάρτισης των επενδυτικών του πλάνων (έναντι 17% το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ το υπόλοιπο 55% του τομέα βρίσκεται ακόμα σε πολύ αρχικό στάδιο (αξιολογώντας τις εναλλακτικές του), αυξάνοντας την αβεβαιότητα υλοποίησης των συγκεκριμένων σχεδίων.

Με την πλειοψηφία του τομέα να έχει επενδυτικά σχέδια σε αρχικό ακόμη στάδιο, πρέπει να τονιστεί η ανάγκη επιτάχυνσης κατάρτισης και έγκρισης των επενδύσεων, αφού στον περιορισμένο χρονικό ορίζοντα των δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης (ως το 2026) πλέον προστίθεται και ο κύκλος αυξήσεων των επιτοκίων αναφοράς της ΕΚΤ, που αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση των επιτοκίων χρηματοδότησης και άρα στο κόστος των επενδύσεων.

Ετοιμότητα επενδυτικών σχεδίων^[2]

[2] Αφορά ΜμΕ που επιθυμούν να κάνουν χρήση του Ταμείου Ανάκαμψης (κινητοποιημένες ΜμΕ).

*Σχέδια κατατεθειμένα προς έγκριση και έτοιμα προς κατάθεση
**Εκτίμηση βάσει κύκλου εργασιών ΜμΕ και μέσου ύψους επένδυσης (ως % κύκλου εργασιών).

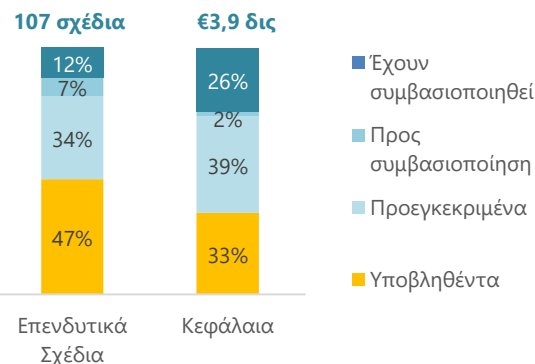
Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Όσον αφορά τις επιμέρους κατηγορίες επιλέξιμων επενδυτικών σχεδίων, θετικά ξεχωρίζουν οι επενδύσεις καινοτομίας με το ¼ των επενδυτικών σχεδίων να είναι ώριμα (έναντι 20% κατά μέσο όρο στις λοιπές κατηγορίες). Αντίθετα, σχετική υστέρηση (15% ώριμα σχέδια) παρουσιάζουν οι πράσινες επενδύσεις, οι οποίες είναι και αυξημένης κρισιμότητας στην τρέχουσα συγκυρία. Εν μέρει αυτό οφείλεται σε αυξημένη πολυπλοκότητα των πράσινων επενδύσεων (π.χ. διαθεσιμότητα υποδομών δικτύου για εγκατάσταση net metering), ενώ παράλληλα το αυξημένο κόστος κατασκευών (+12% έναντι του 2021) δρα ανασταλτικά στη δημιουργία νέων πράσινων εγκαταστάσεων.

Ετοιμότητα ανά κατηγορία

Συνολική πορεία Ταμείου Ανάκαμψης

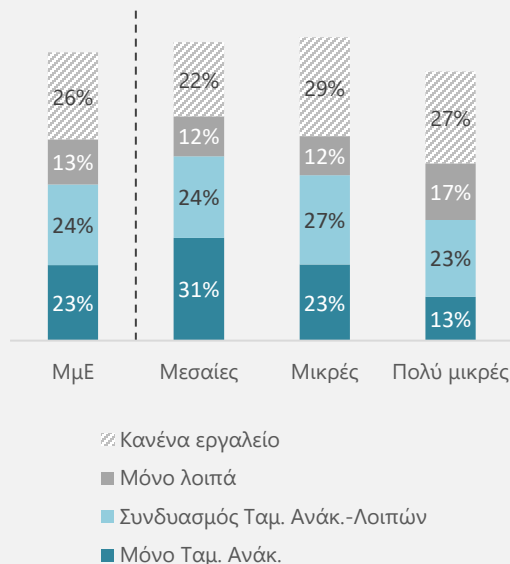

Ειδικό θέμα: Συνεκτικότητα Ταμείου Ανάκαμψης με άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία

Αν και τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης αναμένεται να αποτελέσουν βασικό επενδυτικό εργαλείο τα επόμενα χρόνια, έντονη είναι η επιθυμία των ΜμΕ να τα συνδυάσουν με άλλα επενδυτικά εργαλεία όπως το ΕΣΠΑ ή τον Αναπτυξιακό νόμο. Ειδικότερα, από τις ΜμΕ που φανερώνουν ενδιαφέρον για το Ταμείο Ανάκαμψης (47% των ΜμΕ), το 1/2 επιθυμεί να το συνδυάσει με κάποιο άλλο εργαλείο. Παράλληλα, ένα επιπλέον 13% του τομέα δείχνει προτίμηση αποκλειστικά σε άλλα εργαλεία, αυξάνοντας έτσι το συνολικό ενδιαφέρον για επενδυτική στήριξη στο 60% του τομέα (ενώ ένα επιπλέον 26% σχεδιάζει επενδύσεις χωρίς τη χρήση κάποιου προγράμματος).

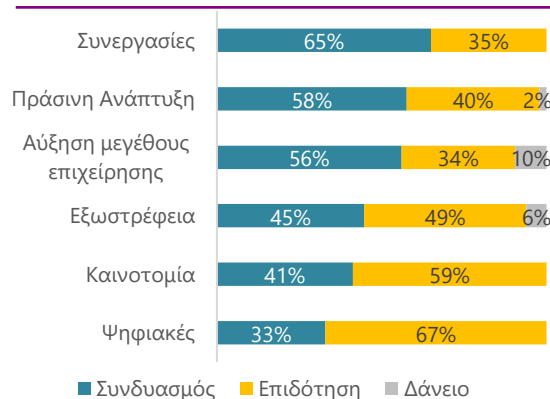
Εμβαθύνοντας στην παραπάνω ανάλυση ανά μέγεθος διαπιστώνουμε ότι οι μεσαίες επιχειρήσεις στοχεύουν σε μεγαλύτερο βαθμό στα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης (67% του τομέα, έναντι 53% των πολύ μικρών) και μάλιστα το επιπλέον ενδιαφέρον αφορά επιχειρήσεις που επιλέγουν αποκλειστικά το Ταμείο Ανάκαμψης (31% των μεσαίων έναντι 13% των πολύ μικρών) έναντι κάποιου συνδυασμού.

Χρήση επενδυτικών εργαλείων^[3]

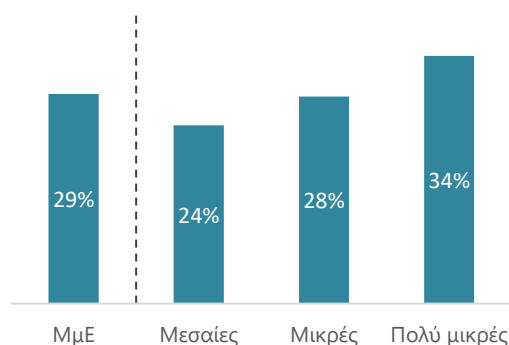
[3] Ταμείο Ανάκαμψης και λοιπά εργαλεία (ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός νόμος ή λοιπά χαμηλότοκα δάνεια).
Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Σχήμα χρηματοδότησης

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

ΜμΕ που συμμετέχουν πρώτη φορά σε επενδυτικά προγράμματα^[4]

[4] Εξαιρείται το Ταμείο Ανάκαμψης καθώς δεν ήταν διαθέσιμο στο παρελθόν

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

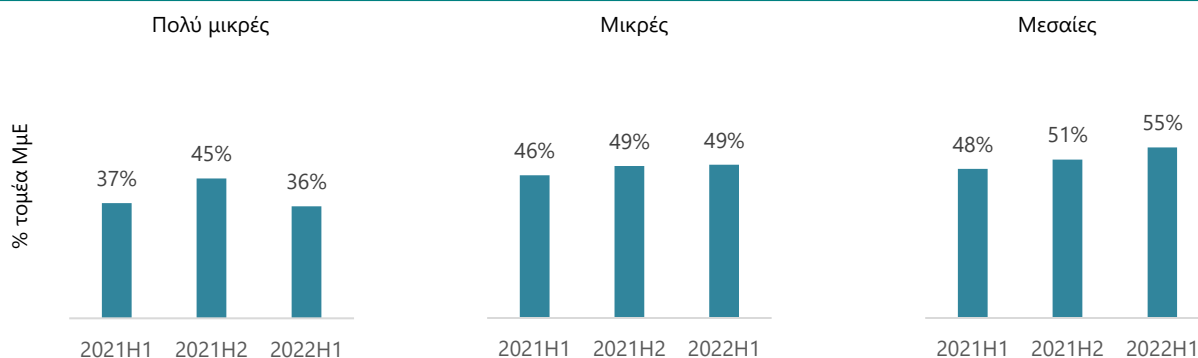
Η επιθυμία για συνδυασμό δράσεων αντικατοπτρίζεται και στο μείγμα χρηματοδότησης μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης που οι ΜμΕ προκρίνουν ανά τύπο επένδυσης. Έτσι σε επενδύσεις που στοχεύουν σε δημιουργία συνεργασιών, πράσινη ανάπτυξη ή αύξηση μεγέθους, η πλειοψηφία επιθυμεί να συνδυάσει το δάνειο του Ταμείου Ανάκαμψης με κάποια επιδότηση (60% των ΜμΕ κατά μέσο όρο). Τα ποσοστά είναι χαμηλότερα (40% των ΜμΕ κατά μέσο όρο) στις κατηγορίες εξωστρέφειας, καινοτομίας και ψηφιακού μετασχηματισμού, όπου υπάρχουν συγκριτικά περισσότερες επιλογές προγραμμάτων επιδοτήσεων (π.χ. πρόγραμμα «Ψηφιακός μετασχηματισμός ΜμΕ»).

Η ύπαρξη πληθώρας επιλογών χρηματοδότησης έχει κινητοποιήσει σημαντικό μέρος του τομέα, που δεν έχει προηγούμενη εμπειρία από σχετικά επενδυτικά προγράμματα. Πιο συγκεκριμένα το 29% των ΜμΕ σκοπεύει να συμμετέχει για πρώτη φορά σε δράσεις ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακού νόμου ή λοιπών προγραμμάτων, με το ποσοστό για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις μάλιστα να είναι συγκριτικά μεγαλύτερο (34% των πολύ μικρών έναντι 24% των μεσαίων).

Τα παραπάνω αποδεικνύουν πως παρά το ρευστό οικονομικό περιβάλλον, οι ελληνικές επιχειρήσεις εμφανίζονται αποφασισμένες να επενδύσουν στην επόμενη μέρα, αξιοποιώντας όλο το φάσμα διαθέσιμων πόρων.

Παράρτημα I: Ανάλυση ανά μέγεθος ^[1]

Κινητοποίηση ΜμΕ

[1] Τα μεγέθη των επιχειρήσεων διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 – 0,5), Μικρές (0,5-2,5) και Μεσαίες (2,5 – 10).

Επενδυτικά σχέδια ανά μέγεθος

Στάδιο	Πολύ Μικρές	Μικρές	Μεσαίες	Σύνολο ΜμΕ (δισ. €)
Σχεδιασμός	17%	18%	19%	7,8
Προετοιμασία	5%	7%	8%	2,8
Προς κατάθεση	4%	10%	12%	3,7
Σύνολο (δισ. €)	3,7	5,0	5,6	14,3

Διαφοροποιημένη παρουσιάζεται η εικόνα της κινητοποίησης των ΜμΕ όταν εξετάζεται κατά μέγεθος, με τα ποσοστά για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις να μειώνονται ως αντίδραση στη συγκυρία, η οποία δε φαίνεται να επηρεάζει επιχειρήσεις μεγαλύτερων μεγεθών. Αναλυτικότερα:

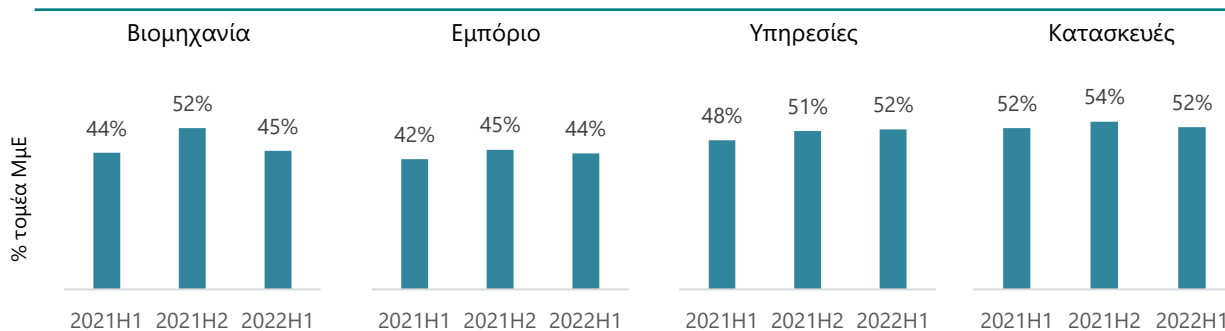
Πολύ μικρές επιχειρήσεις: Στο 36% διαμορφώθηκε το ποσοστό των πολύ μικρών επιχειρήσεων που σκοπεύουν να αξιοποιήσουν το Ταμείο Ανάκαμψης (έναντι 45% το προηγούμενο εξάμηνο). Μειωμένο είναι και το εκτιμώμενο επενδύσεων ποσό που τους αντιστοιχεί, το οποίο υπολογίζεται €3,7 δις (έναντι €4,5 δις το προηγούμενο εξάμηνο), με το 65% αυτών να αφορά σχέδια τα οποία είναι σε αρχικό στάδιο ακόμα.

Μικρές επιχειρήσεις: Σταθερό είναι το ποσοστό μικρών επιχειρήσεων που σκοπεύουν να κάνουν χρήση των δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης (49%). Αυξημένο είναι το συνολικό ποσό των επενδύσεων, το οποίο εκτιμάται στα €5 δις (έναντι €4,7 δις το προηγούμενο εξάμηνο), με τα μισά από αυτά ωστόσο να αντιστοιχούν σε επενδυτικά σχέδια αρχικού σταδίου.

Μεσαίες επιχειρήσεις: Στο 55% διαμορφώθηκε το ποσοστό των μεσαίων επιχειρήσεων που σκοπεύουν να κάνουν χρήση των δανείων του Ταμείου Ανάκαμψης (έναντι 51% το προηγούμενο εξάμηνο). Αυξημένο είναι και το εκτιμώμενο ποσό των επενδυτικών τους σχεδίων, το οποίο ανέρχεται στο €5,6 δις (έναντι €5 δις το προηγούμενο εξάμηνο), με το 39% αυτών ωστόσο να αντιστοιχεί σε επενδυτικά πλάνα αρχικού σταδίου.

Παράρτημα II: Ανάλυση ανά Κλάδο

Κινητοποίηση ΜμΕ

Επενδυτικά σχέδια ανά κλάδο

Στάδιο	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Κατασκευές	Σύνολο ΜμΕ (δισ. €)
Σχεδιασμός	13%	16%	13%	12%	7,8
Προετοιμασία	4%	3%	5%	8%	2,8
Προς κατάθεση	7%	4%	8%	6%	3,7
Σύνολο (δισ. €)	3,3	3,3	3,9	3,8	14,3

Διαφοροποιημένη είναι η εικόνα και σε επίπεδο κλάδων, με τη Βιομηχανία να αντιδρά εντονότερα στη συγκυρία, σε σχέση με του υπόλοιπους κλάδους που κατέγραψαν ηπιότερες μεταβολές ως προς την πρόθεση τους να αξιοποιήσουν το Ταμείο Ανάκαμψης. Εντονότερες μεταβολές καταγράφονται ωστόσο στο εκτιμώμενο ύψος επενδύσεων κατά κλάδο, που Αναλυτικότερα:

Βιομηχανία: Στο 45% του τομέα διαμορφώθηκε το ποσοστό των βιομηχανικών ΜμΕ που σκοπεύει να κάνει χρήση των δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης (έναντι 52% το προηγούμενο εξάμηνο. Ωστόσο το ύψος των εκτιμώμενων επενδύσεων φτάνει τα €3,3 δις (έναντι 1,7 δις το προηγούμενο εξάμηνο).

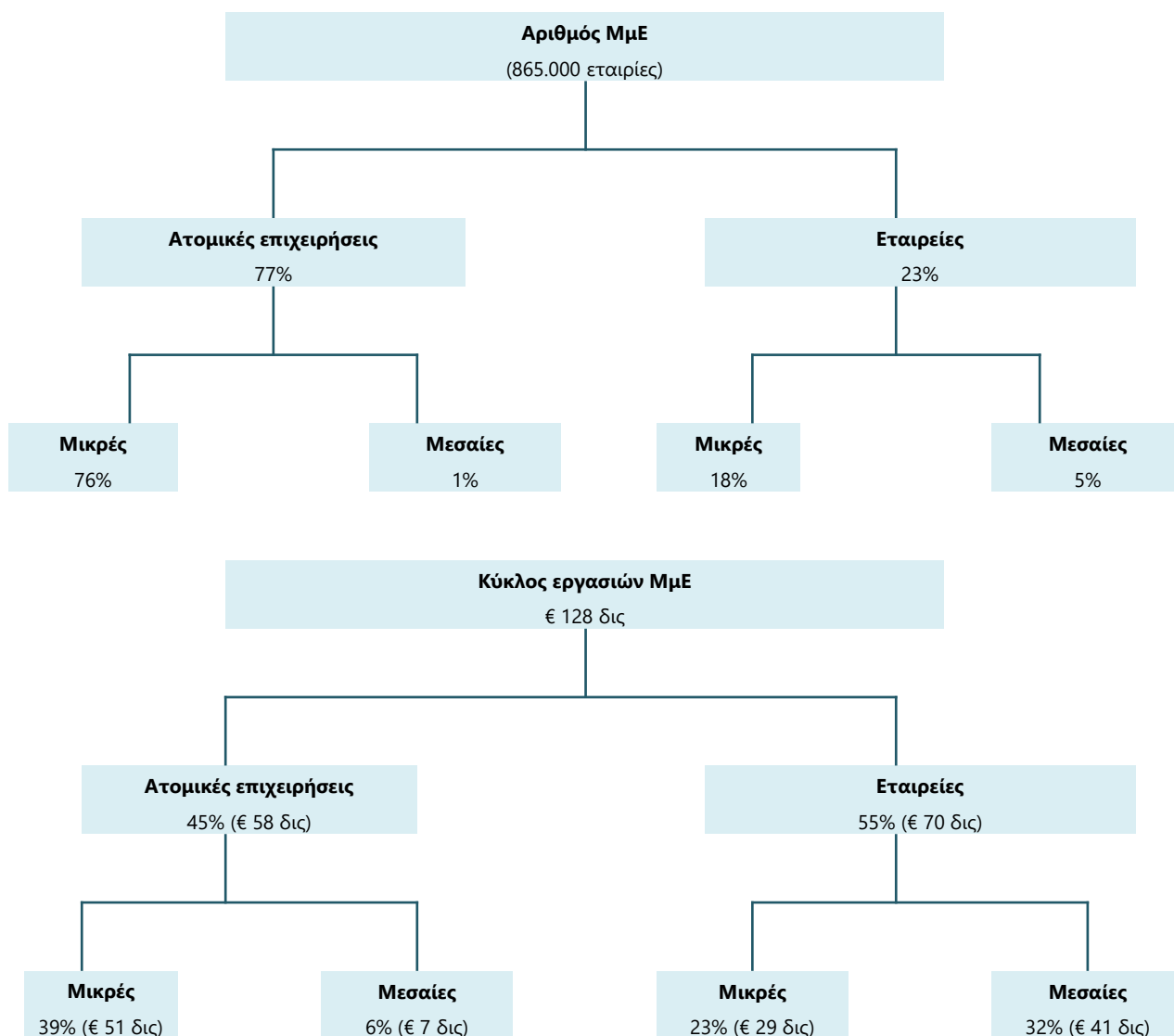
Εμπόριο: Σχετικά σταθερό έχει μείνει το ποσοστό των εμπορικών επιχειρήσεων που σκοπεύει να κάνει χρήση των δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης (44% έναντι 45% το προηγούμενο εξάμηνο), καταγράφοντας σημαντική μείωση ωστόσο στο ύψος των συνολικών επενδύσεων που προγραμματίζουν, το οποί διαμορφώθηκε στα €3,3 δις (έναντι €6,1 δις το προηγούμενο εξάμηνο)

Υπηρεσίες: Σχετικά σταθερό είναι και το ποσοστό των επιχειρήσεων που σκοπεύουν να αξιοποιήσουν το Ταμείο Ανάκαμψης στις υπηρεσίες (52%). Μείωση καταγράφεται ωστόσο στο εκτιμώμενο ύψος των επενδύσεων που προγραμματίζουν το οποίο μειώθηκε από €5,3 δις στο προηγούμενο εξάμηνο σε €3,9 δις.

Κατασκευές: Στον κλάδο των Κατασκευών το ποσοστό των επιχειρήσεων που σκοπεύει να κάνει χρήση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης διαμορφώθηκε στο 52% (έναντι 54% το προηγούμενο εξάμηνο). Το εκτιμώμενο συνολικό ύψος των επενδύσεων ωστόσο κατέγραψε αύξηση και διαμορφώθηκε στα €3,8 δις (έναντι €1,1 δις το προηγούμενο εξάμηνο).

Παράρτημα III: Μεθοδολογία

Χαρτογράφηση του τομέα των ΜμΕ στην Ελλάδα

* Για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζονται: μικρές οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών χαμηλότερο του €1 εκατ. και μεσαίες οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μεταξύ €1 εκατ. και €10 εκατ.. * Στην άνω χαρτογράφηση τα χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας προσεγγίστηκαν βάσει κατηγοριοποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που διακρίνει τις επιχειρήσεις βάσει αριθμού εργαζομένων (μικρές: έως 10 εργαζόμενοι και μεσαίες: 10-50 εργαζόμενοι).

Πηγή: Ευρωπαϊκή επιτροπή (SBA Factsheet 2019), Eurostat, ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2018), Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Οι σχεδόν 870,000 ΜμΕ στην Ελλάδα συνεισφέρουν ετησίως κύκλο εργασιών της τάξης των €128 δις.
- Τα 4/5 των ΜμΕ αντιστοιχούν σε ατομικές επιχειρήσεις, οι οποίες καλύπτουν αντίστοιχο μερίδιο στο σύνολο του εγχώριου εταιρικού τομέα (έναντι μόλις 1/2 του εταιρικού τομέα στην Ευρώπη).
- Αν και σε αριθμό υπερτερούν οι ατομικές επιχειρήσεις, το μεγαλύτερο μερίδιο του κύκλου εργασιών (της τάξης του 60%) παράγεται από εταιρείες διάφορων νομικών μορφών (ΑΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ κτλ.).

Περιγραφή δείγματος

Κατανομή αριθμού εταιρειών δείγματος ^{[1][2]}

Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Κατασκευές	Σύνολο ΜμΕ
1: (0 – 0,1]	46	47	42	11	146
2: (0,1 – 0,5]	35	36	44	10	125
3: (0,5 – 1,0]	26	20	20	6	72
4: (1,0 – 2,5]	23	30	29	14	96
5: (2,5 – 5,0]	22	28	26	11	87
6: (5,0 – 10,0]	20	30	17	8	75
Σύνολο ΜμΕ	172	191	178	60	601

[1] Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων υπάρχει πιθανότητα αποκλίσεων της τάξης του 10%

[2] Αφορά το σταθερό δείγμα για την κατασκευή των διαχρονικών δεικτών

Σύνθεση εταιρικού τομέα ΜμΕ ^[3] (βάσει κύκλου εργασιών)

Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Κατασκευές	Σύνολο ΜμΕ
1: (0 – 0,1]	8%	8%	7%	2%	24%
2: (0,1 – 0,5]	6%	6%	7%	2%	21%
3: (0,5 – 1,0]	4%	3%	3%	1%	12%
4: (1,0 – 2,5]	4%	5%	5%	2%	16%
5: (2,5 – 5,0]	4%	5%	4%	2%	14%
6: (5,0 – 10,0]	3%	5%	3%	1%	12%
Σύνολο ΜμΕ	29%	32%	30%	9%	100%

[3] Σταθμισμένος μέσος όρος τελευταίας δεκαετίας

Πηγές: Μητρώο επιχειρήσεων Ελ.Στατ. (2007), ICAP database, Eurostat, εκτιμήσεις Εθνικής Τράπεζας

- Η ανάλυση αφορά δείγμα επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών έως €10 εκατ., τις οποίες για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζουμε ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ).
- Η επιλογή των εταιρειών έγινε μέσω διαστρωματικής δειγματοληψίας (stratified sampling method), κατά τα πρότυπα αντίστοιχων ερευνών που πραγματοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, επιλέχθηκαν συνολικά 602 εταιρείες για το σταθερό δείγμα, με τρόπο τέτοιο ώστε να κατανέμονται ομοιόμορφα βάσει δύο βασικών παραγόντων: την τάξη του κύκλου εργασιών (6 τάξεις μεγέθους) και τον κλάδο δραστηριοποίησης (Βιομηχανία, Εμπόριο, Υπηρεσίες, Κατασκευές).
- Προκειμένου να προκύψουν συμπεράσματα αντιπροσωπευτικά του εταιρικού τομέα ΜμΕ, πραγματοποιήθηκε στάθμιση των απαντήσεων ανάλογα με τη συμμετοχή της κάθε υποκατηγορίας στο συνολικό κύκλο εργασιών του τομέα. Με αυτόν τον τρόπο προέκυψαν συμπεράσματα (i) ανά μέγεθος, (ii) ανά κλάδο και (iii) συνολικά για τον εταιρικό τομέα ΜμΕ. Βάσει της μεθοδολογίας, οι διακρίσεις που γίνονται κατά την ανάλυση που ακολουθεί αναφέρονται κατά κανόνα σε μερίδια βάσει συνεισφοράς στον κύκλο εργασιών και όχι βάσει αριθμού εταιρειών.

Ταυτότητα της δειγματοληπτικής έρευνας

- Εταιρία: KANTAR
- Μεθοδολογία: Ποσοτική έρευνα, με τη μορφή τηλεφωνικών συνεντεύξεων (Computer Aided Telephone Interviewing- C.A.T.I.), με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου 20 λεπτών.
- Δείγμα: Συνολικά διεξήχθησαν 601 συνεντεύξεις:
 - ✓ 343 επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι 1εκ. ευρώ (ελεύθεροι επαγγελματίες, ατομικές επιχειρήσεις, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ)
 - ✓ 258 επιχειρήσεις με τζίρο από 1-10εκ. ευρώ (ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ, ΕΠΕ)
- Γεωγραφική κάλυψη:
 - ✓ Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Καβάλα, Λάρισα, Πάτρα
- Δειγματοληψία: Πολυσταδιακή, στρωματοποιημένη, μη αναλογική δειγματοληψία ως προς κλάδο, τάξη μεγέθους τζίρου & περιοχή σε κάθε ένα από τα δύο υπο-δείγματα. Quotas ως προς το μέγεθος του τζίρου για το booster δείγμα.
- Στατιστικό σφάλμα: στο σύνολο κάθε υπό-δείματος των 601 επιχειρήσεων το μέγιστο στατιστικό σφάλμα είναι +/- 4,15% σε επίπεδο εμπιστοσύνης 95%.
- Περίοδος διεξαγωγής: 29/3/2022-13/5/2022
- Διεξαγωγή: Η έρευνα διεξήχθη σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ και τις προδιαγραφές ποιοτικού ελέγχου που ορίζονται από τον ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων). Για την διεξαγωγή της έρευνας πεδίου εργάστηκαν 39 ερευνητές και 2 επιθεωρητές, με εμπειρία και εξειδίκευση σε έρευνες επιχειρήσεων.

Οι ΜμΕ στο Ταμείο Ανάκαμψης

Σεπτέμβριος 2022

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

(+30) 210 334 1549

e-mail: fvoumv@nbg.gr

Αθανασία Κουτούζου

Head of Entrepreneurship & Business Analysis

(+30) 210 334 1528

e-mail: koutouzou.ath@nbg.gr

Ιωάννης Κρόμπας

Economist

(+30) 210 334 1207

e-mail: krompas.ioannis@nbg.gr

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση έμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον ειφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδυσόμενου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συντάξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβαση της, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης ούτε είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.